

Partilovnemnda

Sak 7-06 Klage fra Simon Strøm ved advokat Pål Berg, Brækhus Dege Advokatfirma ANS, på Partiregisterets vedtak om ikke å registrere melding for partiet Sosialdemokratene, org.nr. 983 569 447 (Brønnøysundregistrenes ref. nr. 2006/538902)

og

sak 8-06 Klage fra Vidar Strander, Gert Lund og Svein A. Borgundvaag på Partiregisterets vedtak om ikke å registrere melding for partiet Sosialdemokratene, org.nr. 983 569 447 (Brønnøysundregistrenes ref. nr. 2006/529313)

1. Innledning

Saken gjelder to ulike vedtak i Partiregisteret, begge truffet 27. februar 2006, og begge vedrørende partiet Sosialdemokratene, organisasjonsnummer 983 569 447.

Partiet stilte ikke liste ved stortingsvalget 2005, men oppnådde 351 stemmer ved stortingsvalget 2001, jf. Ot.prp. nr 45 (2001-02) side 113. Partiet ble første gang registrert i 1993, under navnet Felles Framtid. Det skiftet navn til Folkets vilje i 1995, til Generasjonspartiet i 1999, og fikk dagens navn i 2000.

I vedtakene nektet Partiregisteret å registrere to motstridende endringer i partiets sentralstyre, sendt inn av det som framstår som to ulike fraksjoner i partiet. Den ene fraksjonen – som i samsvar med tidligere praksis blir omtalt som Tømmerdal-fraksjonen – viste til et landsmøte avholdt i Tromsø 8. oktober 2005, mens den andre fraksjonen – omtalt som Borgundvaag-fraksjonen – viste til et ekstraordinært landsmøte avholdt i Drammen 30. oktober 2005.

Partilovnemnda har funnet det formålstjenlig å behandle sakene under ett. Resultatet i den ene klagesaken får betydning for resultatet i den andre. Partilovnemnda er rett klageorgan, jf. partiloven § 8. Klagefristen anses som overholdt.

2. Tidligere vedtak vedrørende striden i Sosialdemokratene

Den daværende ”Klagenemnda for behandling av saker om registrering av politiske partier etter valglovens kapittel 5” vedtok 27. april 2005 at Partiregisterets vedtak om å registrere en melding fra Borgundvaag-fraksjonen 17. desember 2002 skulle oppheves. Klagenemndas vedtak er ikke brakt inn for domstolene. Partilovnemnda legger derfor til grunn at den i sin saksbehandling kan bygge videre på dette vedtaket, herunder vedtakets premisser.

Klagenemnda la i sitt vedtak til grunn at det ikke har vært avholdt noe gyldig landsmøte i partiet i perioden fra 26. mai 2001 og til tidspunktet for Klagenemndas vedtak, 27. april 2005. I den vurderingen ble det også vist til Fosen tingretts kjennelse 21. august 2002, der en begjæring fra Borgundvaag-fraksjonen om midlertidig forføyning ikke ble tatt til følge. I begjæringen var det nedlagt påstand om at Tore Tømmerdal skulle forbyes å kalle seg leder av Sosialdemokratene og at det styret som ble valgt på et landsmøte 6. juni 2002 skulle anses som partiets rette sentralstyre.

Som en følge av at Klagenemnda kom til at det siste gyldige landsmøte ble holdt 26. mai 2001, avsluttet nemnda sitt vedtak med følgende anbefaling til de to fraksjonene:

”Partiet må nå avholde et nytt landsmøte hvor alle medlemmer fra de to fraksjonene blir innkalt. Nemnda antar at man i dette landsmøte må drøfte partiets fremtid. Videre må det foretas et gyldig styrevalg slik at partiet kan bli registrert i Partiregisteret og Enhetsregisteret på en korrekt måte.”

Partiregisteret meddelte i brev til partiet 6. juli 2005 at registreringen som følge av Klagenemndas vedtak var blitt tilbakeført til det som fulgte av landsmøtet 26. mai 2001, med den endring at avdøde personer ikke var ført opp. Dette gjaldt 4 personer. Partiregisteret varslet om at man heretter ville stille strenge kontroll- og dokumentasjonskrav ved framtidig registrering av opplysninger om partiet.

Partiregisteret oppfordret sakens parter til å bilegge stridighetene på en ryddig måte, ved at ”begge fraksjoner kalles inn til landsmøte i samsvar med klagenemndas vedtak, slik at nytt styre kan velges og saken få sin avslutning ved at flertallet avgjør”.

3. Gjeldende registrering i Partiregisteret

I Partiregisteret er Sosialdemokratenes sentralstyre per i dag registrert med det sentralstyret som ble valgt på landsmøtet 26. mai 2001. Registreringen viser følgende:

<i>Leder:</i>	Tore Tømmerdal
<i>Nestledere</i> (alfabetisk):	Simon Strøm og Eric Wilting
<i>Styremedlemmer</i> (alfabetisk):	Svein Anders Borgundvaag, Thoralf H. W. Fahsing, Kristoffer Arnulf Fugelsnes, Gudmund Garfjeld, Gert Lund, Solbjørg Løberg, Tom Olsen, Magnhild Aase Sandvik.
<i>Varamedlemmer:</i>	Vidar Strander, Inge Svein Hagan, Ruth Karin Sverkmo, Finn Erling Røsberg, Holger Reidar Raste.

Som følge av at 4 valgte styremedlemmer (som her ikke er nevnt) har falt fra siden 2001, er det enighet mellom fraksjonene om at de 4 første varamedlemmene har rykket opp. I henhold til protokollen fra landsmøtet, skal derfor Raste, Strander, Røsberg og Sverkmo anses som sentralstyremedlemmer.

Det er enighet mellom fraksjonene om at Wilting ble valgt til 1. nestleder og Strøm til 2. nestleder. Borgundvaag ble valgt til sekretær.

4. Bestemmelser i partiets vedtekter om innkalling til sentralstyremøte og landsmøte mv.

Begge fraksjoner i partiet har etter vedtaket i Klagenemnda gjort framstøt med sikte på avholdelse av gyldige landsmøter. Begge fraksjoner har i den forbindelse vist til partiets vedtekter, som foreligger flere versjoner. Partilovnemnda forholder seg til versjonen revidert per 18. november 2000, med tillegg av de endringer som ble foretatt under landsmøtet 26. mai 2001, slik også Partiregisteret har gjort i sine vedtak.

Etter vedtektene § 11 nr. 2 skal ordinært landsmøte ”holdes innen utgangen av mai måned hvert år. Tid og sted fastsettes av simpelt flertallsvedtak i Sentralstyret. Sekretariatet kaller inn til Landsmøte i henhold til Sentralstyrets vedtak”.

Etter vedtektene § 11 nr. 4 skal ekstraordinært landsmøte ”avholdes når et flertall av Sentralstyret har fattet slikt vedtak, eller når et flertall av partiets fylkesledere skriftlig krever det. Sentralstyret avgjør snarest, ved flertallsvedtak, tid og sted for det ekstraordinære Landsmøtet. Sekretariatet kaller inn til ekstraordinære landsmøter som vedtatt av Sentralstyret”.

Etter begge alternativ er det sentralstyret som beslutter innkalling til landsmøte/ekstraordinært landsmøte. Men før sentralstyret kan fatte et slikt vedtak, må også innkalling til sentralstyremøtet være gyldig. Etter vedtektene § 9 nr. 4 er det ”normalt ... Sentralstyrets leder” som innkaller, men også ”et flertall av styrets medlemmer” kan stå for innkalling. Etter § 9 nr. 4 tredje punktum er sentralstyret beslutningsdyktig når ”minst 5 medlemmer er tilstede”.

Av interesse er også bestemmelsen i § 18 om at forskrift 13. januar 1993 nr. 4035 om fjernmøter og skriftlig saksbehandling, skal gjelde for partiet.

5. Fraksjonenes videre framgangsmåte

Om de ulike fraksjonenes oppfølging av Klagenemndas vedtak den 27. april 2005, legger Partilovnemnda følgende til grunn:

5.1 Tømmerdal-fraksjonen

Den 12. mai 2005 ble det sendt et brev fra Dag Anthun, som omtalte seg som representant for Sosialdemokratene i Oslo, om vedtaket i Klagenemnda. Det er ukjent for Partilovnemnda hvem som mottok brevet. Det er derimot kjent at i alle fall 5 av styre- og varamedlemmene fra 2001, et stykke seinere ut i mai og juni 2005 mottok et brev der det ble vist til brevet fra 12. mai 2005. I det siste brevet ble mottakerene bedt om å krysse av for 3 alternativer i et svarskjema:

	Mitt medlemskap i Sosialdemokratene er opphørt.
	Jeg ønsker ikke å delta i møtene i sentralstyret i partiet, Sosialdemokratene.
	Som Sentralstyremedlem vil jeg delta i møtene til sentralstyret til partiet, Sosialdemokratene.

Svaret skulle sendes Simon Strøm. Fra Tømmerdal-fraksjonen har Partiregisteret mottatt kopi av svarskjemaet fra

- Eric Wilting (nestleder)
- Thoralf Fahsing (styremedlem)
- Finn E. Røsberg (3. varamedlem)
- Ruth K. Sverkmo (4. varamedlem), og
- Solbjørg Løberg (styremedlem)

Wilting har undertegnet 14. juni 2005 og krysset av for de to første alternativene. Fahsing har undertegnet 28. mai 2005 og krysset av for de to første alternativene. Røsberg har undertegnet 30. mai 2005 og krysset av for de to første alternativene. Sverkmo har undertegnet 24. mai 2005 og krysset av for det første alternativet. Løberg har undertegnet 21. mai 2005 og krysset av for de to første alternativene.

I tillegg finnes det i saken et brev til Sosialdemokratene i Oslo v/Anthun fra Magnhild Aase Sandvik (styremedlem), datert 18. mai 2005, med følgende innhold:

Ønsker ikke medlemskap i Sosialdemokratene.

I det jeg viser til telefonsamtale og takker for brev, vil jeg herved bekrefte at jeg ikke ønsker å være medlem av Sosialdemokratene.

Jeg ønsker dem som vil arbeide med politikk – lykke til!

Det er også lagt fram et brev fra Anthun til Inge S. Hagan (5. varamedlem) 5. august 2005 der han ble bedt om å svare på samme svarskjemaet. Han ble samtidig innkalt til sentralstyremøte 20. august 2005. Brevet er sendt hans adresse i Spania. Det er ikke lagt fram for nemnda noe svar fra ham.

Etter denne runden, som åpenbart hadde som siktemål av avklare hvilke styremedlemmer og varamedlemmer fra 2001 som fortsatt gjorde krav på sine verv, innkalte Tømmerdal-fraksjonen, i brev datert 3. august 2005, til sentralstyremøte i Tromsø lørdag 20. august 2005. Innkallingsbrevet ble underskrevet av nestleder Simon Strøm. Det ble vist til vedtektene § 9 nr. 4 om at det er leder som innkaller til sentralstyremøter, men at Tømmerdal hadde overlatt denne oppgaven til Strøm. Vedlagt innkalling lå følgende erklæring fra Tømmerdal, datert 2. juni 2005:

”Midlertidig ledelse av partiet, Sosialdemokratene

Konflikten i Sosialdemokratene må slutføres etter vedtaket i Klagenemnda. For at det skal skje på en verdig måte, vil det være en fordel at personer som har stått sentralt i denne tvisten, lar andre å avslutte denne konflikten.

Derfor er det naturlig at nestleder Simon Strøm fungerer som leder for denne oppgaven. På den måten bør konflikten kunne løses uten nye vanskeligheter.

Vil være tilgjengelig og politisk aktiv og delta.”

I innkallingen til sentralstyremøtet ble det videre vist til Klagenemndas vedtak og at innkallingen gikk til medlemmene og varamedlemmene til sentralstyret valgt i 2001. Eventuelle forfall ble bedt meddelt Strøm. Det ble også opplyst at Wilting, Fahsing, Sandvik, Løberg, Røsberg og Sverkmo hadde meddelt at de ikke ville delta på møter i sentralstyret, samt at Hagan hadde flyttet til Spania.

Av sakens dokumenter følger at innkallingen den 9. august 2005 ble sendt rekommandert til følgende 4 representanter for Borgundvaag-fraksjonen: Borgundvaag, Lund, Fugelsnes og Strander. Av referatet fra sentralstyremøtet følger videre at også Garfjeld, Olsen, Tømmerdal og Raste mottok innkalling.

Sett fra Tømmerdal-fraksjonens synsvinkel fikk dermed samtlige 9 gjenværende styremedlemmer fra 2001 (Tømmerdal, Strøm, Borgundvaag, Fugelsnes, Garfjeld, Lund, Olsen, Strander og Raste) innkalling til sentralstyremøtet.

Protokollen fra sentralstyremøtet 20. august 2005 viser at kun Strøm og Raste var fysisk tilstede. Tømmerdal, Olsen og Garfjeld deltok per telefon. Ingen av de 4 innkalte fra den andre fraksjonen møtte og de meldte heller ikke forfall. Det ble enstemmig vedtatt å innkalle til landsmøte i partiet lørdag 8. oktober 2005 i Tromsø. Som dagsorden for landsmøtet ble vedtatt:

1. Godkjenning av fullmakter
2. Partiet Sosialdemokratenes framtid

Partilovnemnda har merket seg at valg til nytt sentralstyre ikke er tatt med i den vedtatte dagsorden, men det er mulig man så det slik at vedtektene § 11 nr. 2 siste avsnitt om at valg alltid skal avholdes under et landsmøte, var grunnlag godt nok.

Innkalling til landsmøtet ble 30. august 2005 sendt rekommandert til Borgundvaag, Lund, Fugelsnes og Strander.

Landsmøtet ble avholdt som planlagt, med følgende personer tilstede (med angitt status i partiet i parentes):

- Strøm (sentralstyret)
- Anthun (fylkesrepresentant fra Oslo)
- Olsen (sentralstyret)
- Raste (1. varamedlem til sentralstyret)
- Edith Bergli (fylkesrepresentant fra Troms) og
- Harald Arin Johansen (fylkesrepresentant fra Troms)

Videre var Garfjeld (sentralstyret) og Solveig Aver (fylkesrepresentant fra Oslo) representert ved fullmakt. Tømmerdal var ikke tilstede, og hadde heller ikke meldt forfall. Tømmerdal har i et brev til Strøm 28. januar 2006 avgitt en "bekreftelse" på at han anser landsmøtet i Tromsø 8. oktober 2005 som det eneste lovlige.

I følge protokollen ble det behandlet 8 saker, herunder som sak 6 "revisjon/ending av vedtektene" og sak 7 "eksklusjon av Vidar Strand og Svein A. Borgundvaag". Sak 8 var valg til styre med varamedlemmer fram til landsmøtet våren 2006. Valget fikk følgende utfall:

Leder:	Strøm
Nestleder:	Anthun
Medlemmer:	Olsen, Aver og Johansen
Varamedlemmer:	Bergli og Raste

12. oktober 2005 ble dette styret meldt til Partiregisteret, som partiets hovedstyre, på skjema undertegnet av Strøm og Anthun. Partiregisteret nektet registrering 27. februar 2006.

5.2 Borgundvaag-fraksjonen

Det er uklart for Partilovnemnda hva Borgundvaag-fraksjonen visste om den andre fraksjonens aktiviteter i perioden like etter vedtaket i Klagenemnda 27. april 2005. Dette gjelder særlig tiltaket med å få styremedlemmer/varmedlemmer fra 2001 til å avklare sitt forhold til partiet, jf. brevet med svarskjema til utvalgte styre- og varmedlemmer.

Borgundvaag-fraksjonen gjorde visse framstøt mot Klagenemndas vedtak i brev til nemnda 27. mai og 12. juni 2005, men oppnådde ikke endringer. Videre gikk fraksjonen 16. august 2005 til politianmeldelse av Strøm og Anthun for brudd på straffeloven § 166, med henvisning til at de skulle ha avgitt falsk forklaring for Klagenemnda. Vestfold politidistrikt henla anmeldelsen 6. september 2005, jf. straffeprosessloven § 224 første ledd.

Det er dokumentert at Borgundvaag, Lund, Fugelsnes og Strander fikk Tømmerdal-fraksjonens innkalling til sentralstyremøte ved rekommandert sending 9. august 2005. Det er videre klart at de samme fikk innkalling til landsmøtet som skulle avholdes 8. oktober 2005

Borgundvaag skrev 19. september 2005 et brev til Tømmerdal om disse innkallingene. Han oppga her å representere et flertall i partiets styre, og protesterte på vedtaket 20. august om innkalling til landsmøte. Samtidig informerte han om hva hans ”flertallsfraksjonen” ville gjøre videre med hensyn til innkalling til sentralstyremøte og ekstraordinært landsmøte.

Den 29. september 2005 innkalte Borgundvaag-fraksjonen til møte i sentralstyret onsdag 5. oktober 2005 i Drammen. Innkallingen ble underskrevet av Borgundvaag. Som hjemmel for innkallingen ble det vist til at ”flertallet i partiets Sentralstyre [har] anmodet Sekretariatet om å kalle inn”, jf. vedtektene § 9 nr. 4 første punktum annet alternativ. Det fulgte ikke med noen dokumentasjon på når styreflertallet traff sin beslutning, men det ble opplyst at ”kravene fra flertallet i Sentralstyret vil bli lagt frem på møtet”.

Om dagsorden ble det opplyst at sentralstyret skulle behandle innkalling til ekstraordinært landsmøte og eksklusjoner av Tømmerdal, Strøm, Raste og Garfjeld, eventuelt også eksklusjon av Anthun, for det tilfellet at han overhode skulle anses som medlem. Som ett av flere forhold som kunne begrunne eksklusjon, ble det vist til at disse medlemmene hadde avholdt et ”ikke beslutningsdyktig” sentralstyremøte 20. august 2005.

Det er i saken dokumentert at innkallingen til sentralstyremøtet 5. oktober 2005 den 29. september ble sendt rekommandert til følgende 5 representanter for Tømmerdal-fraksjonen: Tømmerdal, Strøm, Olsen, Garfjeld og Raste. Det følger videre av sakens dokumenter at brevet til Tømmerdal – med rett adresse – og brevet til Strøm – med rett adresse – kom i retur som ikke avhentet.

Av protokollen fra møtet 5. oktober 2005 framgår at man gjennomgikk hvem som per dato utgjorde sentralstyret, basert på Klagenemndas vedtak og gjeldende registrering i Partiregisteret. Man la – som Tømmedal-fraksjonen – videre til grunn at de tidligere styre- og varmedlemmene Wilting, Løberg, Fashing, Sverkmo og Hagan hadde meldt seg ut. Grunnlaget er ikke oppgitt, men kan kanskje være de fire førstnevntes svarslipper fra mai og juni og Hagens flytting til Spania. Man satt dermed tilbake med et sentralstyre fra 2001 med følgende 11 medlemmer:

Tore Tømmerdal
Simon Strøm
Svein A. Borgundvaag
Kristoffer Fugelsnes
Tom Olsen
Magnhild Aase Sandvik
Gert Lund
Gudmund Garfjeld
Finn Erling Røsberg
Vidar Strander
Holger Raste

Det ble videre notert at 6 av 11 medlemmer – og dermed et flertall – var tilstede på sentralstyremøtet. For sammenlikningens skyld kan det nevnes at den andre fraksjonen på samme tidspunkt opererte med 9 gjenværende sentralstyremedlemmer, i det også Sandvik og Røsberg ble ansett som utmeldt fra partiet.

Protokollen fra sentralstyremøtet er undertegnet av samtlige 6 tilstedeværende: Borgundvaag, Fugelsnes, Sandvik, Lund, Røsberg og Strander.

Den 19. oktober 2005 innkalte Borgundvaag, med henvisning til vedtak i sentralstyremøte 5. oktober 2005, til ekstraordinært landsmøte mandag 31. oktober 2005 i Drammen. I innkalling framhevet man vedtektenes bestemmelser om hvilke lokallag og fylkeslag som kunne stille delegater med stemmerett. 4 punkt ble ført opp på dagsorden:

- vedtektsendringer
- medlemskontingent
- eksklusjoner og tap av medlemskap
- valg

Følgende ble angitt som sentralstyrets forslag til nytt styre:

Leder	Fugelsnes
1. nestleder	Sandvik
2. nestleder	Strander
Kasserer	Lund
Sekretær	Borgundvaag
Varamedlemmer	Harald Sandheim, Bjørn Normann Olsen

Det er i saken dokumentert at innkallingen til det ekstraordinære landsmøtet 31. oktober 2005 ble sendt til følgende 6 representanter for Tømmerdal-fraksjonen: Tømmerdal, Strøm, Olsen, Garfjeld, Raste og Anthun.

Til saken hører også en brevveksling mellom Anthun og Sandvik, jf. foran om Sandviks brev til Anthun 18. mai 2005 med erklæring om at hun ikke ønsket fortsatt medlemskap i partiet. Den 25. oktober 2005 skrev Anthun brev til Sandvik der hun ble opplyst om at Borgundvaag ”vil bruke deg som medlem av sentralstyret” og at Anthun gjerne ville høre fra henne dersom hun hørte noe nytt fra Borgundvaag. Sandvik svarte 7. november 2005 bl.a. følgende:

”Viser til mitt brev av 18.05.05 der jeg bekrefter opphør av mitt medlemskap. Men det var på bakgrunn av de opplysningene jeg fikk av deg både muntlig og skriftlig om at

det var **du** som hadde overtatt etter **Kristoffer Fugelsnes** og **Svein A. Borgundvaag**, for de hadde tapt på alle punkt.

Nå viser det seg at det ikke har sin riktighet, og derfor har jeg deltatt både på møte den 05.10.05 og 31.10.05 begge avholdt i Drammen.

Til orientering:

Jeg kommer aldri til å melde meg ut av et parti med Kristoffer Fugelsnes og Svein A. Borgundvaag i styret.”

Av protokollen fra det ekstraordinære landsmøtet 31. oktober 2005 følger at 12 delegater var tilstede. Disse er ikke navngitt. Det ble valgt nytt styre i samsvar med sentralstyrets forslag.

Den 7. november 2005 ble dette styret meldt til Partiregisteret som nytt sentralstyre. Innmeldingen ble gjort på skjema undertegnet av Borgundvaag, som også oppga under skjemaets punkt 28 at han var daglig leder. Partiregisteret nektet registreringen 27. februar 2006.

Av seinere relevante hendelser nevnes at Borgundvaag-fraksjonen i brev til Partilovnemnda 22. august 2006 har gjort gjeldende at heller ikke Tom Olsen skal anses som styremedlem. Det vises til vedlagt brev fra ham til Partiregisteret og Enhetsregisteret 5. mai og 28. juni 2004 der han opplyste at han hadde trukket seg fra hovedstyret i partiet.

6. Partiregisterets begrunnelse for avslag

6.1 Meldingen fra Tømmerdal-fraksjonen

Partiregisteret har godtatt at Tømmerdal kunne gi Strøm fullmakt til å innkalle til sentralsstyremøte den 20. august 2005. Partiregisteret anså det likevel som tvilsomt om innkallingen var gyldig.

Det vises til at innkallingen ikke gikk til alle de gjenværende styremedlemmene fra 2001 og ikke til alle 4 varamedlemmene som rykket opp til styret som følge dødsfall blant styremedlemmer. Dette gjelder styremedlemmene Wilting, Fashing, Løberg og Sandvik, og varamedlemmene Røsberg og Sverkmo.

Partiregisteret var kjent med brevet fra Sandvik 18. mai 2005 og erklæringene på svarskjema fra de 5 andre, men fant at så lenge brevet av 12. mai 2005 – som var utgangspunktet for erklæringene – ikke var vedlagt saken, var det uklart på hvilket grunnlag disse medlemmene hadde trukket seg fra partiet/sentralstyret. Registeret påpekte at det kunne synes som om brevet/svarskjemaet bare hadde gått til medlemmer i den andre fraksjonen og at det hadde vært motivert av et ønske om å redusere antallet motstandere.

For Sandviks del ble det vist til at hennes brev 7. november 2005 viste at hennes tidligere erklæring om at hun trakk seg fra partiet, var avgitt på sviktende grunnlag. Og for Sverkmos del ble det vist til at hun bare hadde krysset av for at hennes medlemskap hadde opphørt – ikke også at hun ikke ville delta i møter i sentralstyret.

Partiregisteret konkluderte med at uklarheten om hvorvidt de øvrige erklæringene var uttrykk for gyldige viljeerklæringer, måtte gå utover den fraksjonen som har innhentet erklæringene.

Avgjørende for Partiregisterets vedtak om å nekte registrering fra Tømmerdal-fraksjonen synes likevel å ha vært at sentralstyremøtet ikke ble avholdt med det nødvendige minsteantall styremedlemmer tilstede. Det er vist til kravet i vedtektene § 9 nr. 4 om at styret først er beslutningsdyktig med minst 5 medlemmer tilsted. Under møtet var bare 2 personer fysisk til stede, mens 3 deltok per telefon. Henvisningen i vedtektene § 18 til forskrift 13. januar 1993 nr. 4035 om fjernmøter og skriftlig saksbehandling, løser ikke problemet, i det forskriften sier mer om hvordan fjernmøter skal avvikles enn når det er adgang til å avholde slike møter.

Registeret la så avgjørende vekt på at det ikke tidligere har vært praksis for å avvikle telefonmøter, og at innkallingen derfor i utgangspunktet måtte anses å gjelde personlig oppmøte. Partiregisteret sa videre:

”I den grad det var hensikten å åpne for tilstedeværelse pr. telefon i dette møtet burde en, for å sikre en betryggende saksbehandling, opplyst om denne muligheten i innkallingen. Hvordan denne muligheten eventuelt er synliggjort og gjennomført overfor alle innkallingsberettigede styremedlemmer – også de som tilhører den andre fraksjonen – er ikke dokumentert.”

Konklusjonen ble derfor at sentralstyremøtet ikke hadde vært beslutningsdyktig og at vedtaket om å innkalle til landsmøte, derfor var ugyldig. Følgelig var heller ikke landsmøtet gyldig. Registeret har i sin oversendelse av klagen til Partilovnemnda opprettholdt sitt vedtak.

6.2 Meldingen fra Borgundvaag-fraksjonen

Partiregisteret har i sitt vedtak 27. februar 2006 lagt til grunn at Borgundvaag-fraksjonen 29. september 2005 ikke hadde prosessuell kompetanse til å innkalle til sentralsstyremøte. På dette tidspunkt var det allerede innkalt til landsmøte av den andre fraksjonen, noe bl.a. Borgundvaag var klar over og hadde protestert mot, jf. hans brev til Tømmerdal 19. september 2005.

Partiregisteret viser til at spørsmålet om gyldigheten av en landsmøteinnkalling hører under landsmøtets kompetanse, jf. vedtektene § 11 nr. 2 punkt 7. Riktig framgangsmåte ved innsigelser mot innkallingen vil derfor vært å møte på landsmøtet og der reist spørsmålet om innkallingens gyldighet. Man kan ikke, som et alternativ, ensidig underkjenne innkallingen, gripe til vedtektenes subsidiære framgangsmåte for innkalling til sentralstyremøte, og kalle inn til et konkurrerende landsmøte.

Den eksisterende landsmøteinnkallingen begrenset etter Partiregisteret oppfatning det alternative sentralstyrets kompetanse til å innkalle til landsmøte.

Partiregisteret har derfor ansett landsmøtet avholdt 31. oktober 2005 som ugyldig, fordi det ikke forelå noen gyldig innkalling. Registeret har i sin oversendelse av klagen til Partilovnemnda opprettholdt sitt vedtak.

7. Anførselene i klagen

7.1 Anførselene fra Tømmerdal-fraksjonen

Strøm v/advokat Berg anfører at Partiregisterets nektingsvedtak bygger på feil faktum og feil rettsanvendelse.

Vedrørende innkallingen til sentralstyremøtet, anføres det i hovedsak:

- innkallingen til sentralstyremøtet 20. august 2005 er gyldig
- innkallingen gikk til alle som ikke hadde meldt seg ut
- det er ikke naturlig at utmeldte personer skal delta på sentralstyremøter
- de som erklærte seg utmeldt, gjorde dette på et fritt og selvstendig grunnlag. Det kan ikke være avgjørende hvem brevet kom fra og hva som var årsaken til utmeldelsen
- det er helt usannsynlig at Sandvik, som tilhørte en fraksjon, skulle melde seg ut basert på opplysninger fra den andre fraksjonen uten selv å undersøke nærmere
- dersom et skjema for utmelding kommer fra motpartens fraksjon, er det grunn til å anta at den enkelte mottaker vil være desto mer kritisk til å besvare en slik henvendelse
- påstanden om at Sandvik ble forledet har derfor ikke rot i virkeligheten
- konsekvensen av at Sverkmo krysset av at hun ikke lenger ønsker å være medlem i partiet, må være at hun automatisk trekker seg fra sentralstyret.

Vedrørende det forhold at 3 av sentralstyrets medlemmer kun deltok per telefon, anføres i hovedsak:

- 5 medlemmer var med på beslutningen i sentralstyret, og vilkårene i vedtektene § 9 nr. 4 var derfor oppfylt
- avgjørende for om man skal godta telefonmøte eller ikke, må være det teamet som behandles og om saken har fått en betryggende saksbehandling. Det vises i den forbindelse til analogi fra aksjeloven § 5-7 og § 6-19 og Geir Woxholth: Foreningsrett, 2. utg, side 264
- innkallelsen gjaldt kun ett tema; innkalling til landsmøte
- det vil være unødvendig byråkratisk å kreve personlig oppmøte for å behandle en så enkelt og oversiktlig sak
- det er opp til det enkelte styremedlem å gi beskjed om vedkommende møter eller ikke
- på denne bakgrunn det var derfor fullt forsvarlig at noen styremedlemmer deltok i beslutningen per telefon
- det er ikke rettslig grunnlag for å anse sentralstyremøtets vedtak som ugyldig

Det anmodes om at Partiregisterets vedtak blir opphevet.

I tillegg til klagen datert 21. mars 2006, har Partilovnemnda fra denne fraksjonen mottatt brev fra Strøm 24. september 2006 og brev fra Anthun 7. januar 2007. Brevene er ikke oversendt den andre fraksjonen, da de ikke inneholder noe nytt eller noe av betydning for saken, jf. forvaltningsloven § 17 annet ledd bokstav c og tredje ledd.

7.2 Anførslene fra Borgundvaag-fraksjonen

Strander, Lund og Borgundvaag har i sin klage kommet med anførsler til begge vedtakene, og delvis også framført anførsler med større relevans til forhold som skriver seg fra tida før Klagenemndas vedtak 27. april 2005.

Det er i hovedsak anført:

- tid og sted for landsmøte skal etter vedtektene § 11 nr. 2 og 11 nr. 4 fastsettes av flertallet i styret, og kompetansen til å innkalle ligger hos sekretariatet
- Tømmerdal-fraksjonens innkalling til landsmøtet 8. oktober var derfor ulovlig av to grunner

- Partiregisteret krever at styreflertallet skal legitimere en ulovlig innkalling ved å møte opp på et ulovlig sammenkalt landsmøte for å protestere mot en innkalling som på ingen måte fortjener respekt
- hadde vi vært det minste i tvil om dette, ville vi ha møtt opp og stemt innkallingen ulovlig
- innkallingen bærer preg av nok et kuppforsøk
- det er en fornærmelse når Partiregisteret kaller styreflertallet innkalling for ”konkurrerende”. Innkallingen ble foretatt for å rette opp grove feil gjort av Tømmerdal og Strøm, etter påtrykk fra Anthun
- den ulovlige innkallingen kan ikke hindre styreflertallet fra å sende ut en lovlig innkalling. Styreflertallet har alltid mulighet til å sette til side en ugyldig innkalling
- fordi alt som forelå på det tidspunkt styreflertallet sendte ut sin innkalling til sentralstyremøte 5. oktober var en utvetydig ulovlig innkalling, forelå der i realiteten ingen innkalling

- Tømmerdal hadde ikke anledning til å delegere sin kompetanse til å innkalle til sentralsstyremøte til Strøm. Det er heller ikke behov for slik delegering fordi vedtektene gjør det klart at et flertall i sentralsstyre kan innkalle om lederen er indisponert
- om Tømmerdal er for syk til å ivareta sine plikter, eller hindret av andre årsaker, ligger det nærmest å rådføre seg med partiets daglige leder/adm.dirktør Borgundvaag

- det følger av vedtektene at ordinære landsmøter skal avholdes innen utgangen av mai hvert år, jf. § 11 nr. 2, og at saker som man ønsker behandlet må være sentralstyret i hende seinest 5. mars det året møtet skal holdes, jf. § 11 nr. 5
- ekstraordinært landsmøte innkalles etter simpelt flertallsvedtak i sentralstyre, jf. § 11 nr. 4

- Partiregisteret viser til at brevet 12. mai 2005 var sendt fra partiets fylkeslag i Oslo, selv om registeret er kjent med at det ikke finnes noe slikt fylkeslag der Anthun og Solveig Aver skal være medlemmer
- det er ikke anledning til å stemme på landsmøte på vegne av andre, jf. de såkalte fullmaktene fra Garfjeld og Aver

Strander, Lund og Borgundvaag ber om at Partiregisteret pålegges å følge endringsmeldingen etter landsmøtet 30. oktober 2005.

I tillegg til klagen datert 15. mars 2006, har Partilovnemnda fra denne fraksjonen mottatt brev fra de tre klagerne 19. juli 2006, 22. august 2006, 16. oktober 2006 og 4. desember 2006. Brevene er ikke oversendt den andre fraksjonen, da de ikke inneholder noe nytt eller noe av betydning for saken, jf. forvaltningsloven § 17 annet ledd bokstav c og tredje ledd.

8. Partilovnemndas vurdering

Partiregisteret – og Partilovnemnda som klageinstans – skal sikre at de registrerte opplysningene om hvem som er valgt til medlemmer i partienes utøvende organer er korrekte. Noen annen interesse i saken har verken registeret eller nemnda. Det er beklagelig at klagebehandlingen har tatt lang tid, men det har vært et omfattende materiale å sette seg inn i.

I relasjon til tidsbruken kan det likevel være på sin plass med følgende kommentar: Den foreliggende konflikten i partiet Sosialdemokratene – som må ha sperret for enhver fornuftig aktivitet siden våren 2001 – kunne vært løst for lenge siden, av fraksjonene selv. Dersom man virkelig har partiets beste for øyet, framstår det som merkelig at man ikke i fellesskap i det minste kunne bli enig om en felles innkalling til et sentralstyremøte og deretter en felles innkalling til et landsmøte. Og så fikk man la stemmetallene på dette landsmøte avgjøre hvem som var i flertall og hvem som havnet i mindretall. Hvilken fløy som skal ha de sentrale posisjonene i et politisk parti bør primært avklares ved avstemning og ikke ved appell til statlige klageorgan.

Ved vurderingen av om en sentralstyreinncalling i partiet Sosialdemokratene er gyldig eller ikke, må utgangspunktet tas i det siste lovlig valgte sentralstyret fra 26. mai 2001, med de endringer som følger av fire dødsfall, jf. Klagenemndas vedtak 27. april 2005 og gjeldende registrering i Partiregisteret. Sittende sentralstyre har derfor 15 medlemmer og ser slik ut:

Tore Tømmerdal (leder), Simon Strøm (nestleder), Eric Wilting (nestleder), styremedlemmene Svein A. Borgundvaag, Thoralf Fashing, Kristoffer Fugelsnes, Gudmund Garfjeld, Gert Lund, Solbjørg Løberg, Tom Olsen, Magnhild Aase Sandvik, Holger Reidar Raste, Vidar Strander, Finn Røsberg og Ruth Karin Sverkmo. I tillegg kommer varamedlemmet Inge Svein Hagan.

Begge fraksjoner synes under sine innkallinger sommeren og høsten 2005 å ha lagt til grunn at styremedlemmene Wilting, Fashing, Løberg og Sverkmo og varamedlemmet Hagan ikke lenger skulle medregnes. For de fire styremedlemmene synes grunnlaget å være de erklæringene som ble innhentet i mai og juni 2005, og for Hagan synes grunnlaget å være at han har flyttet til Spania.

Etter Partilovnemndas vurdering kan ikke disse erklæringene – under de rådende forhold – legges til grunn. Brevet fra Sandvik 7. november 2005 viser en betydelig risiko for at noen kan ha blitt forledet før de meldte seg og/eller trakk seg fra sine verv. Uten dokumentasjon for at brevet med svarskjema gikk til samtlige medlemmer og varamedlemmer i sentralstyret fra 2001, og uten dokumentasjon for at den informasjonen som ble gitt ved innhenting av disse erklæringene var saklig korrekt, kan ikke nemnda legge annet til grunn enn at også Wilting, Fashing, Løberg og Sverkmo fortsatt skal anses som sentralsstyremedlemmer. I tillegg kan det reises spørsmål ved hvem en slik erklæring i tilfelle skal avgis til, men det er slik saken ligger an ikke nødvendig å gå nærmere inn på det.

Det er kjent fra brevvekslingen mellom Sandvik og Anthun at hun mener at hun avga sin erklæring på sviktende grunnlag. Hun har derfor trukket denne tilbake. Heller ikke Røsberg har i ettertid holdt seg til sin erklæring fra 30. mai 2005 om at hans medlemskap hadde opphørt og at han ikke ville delta i sentralstyremøtene, i det han høsten 2005 opptrådte som et av sentralstyremedlemmene i Borgundvaag-fraksjonen. Det framstår derfor som påfallende at Borgundvaag-fraksjonen uten videre har lagt til grunn at fraskrivelsen fra Wilting, Fashing, Løberg og Sverkmo skulle være gyldige når den samme fraksjonen utvilsomt må ha ansett Sandviks og Røsbergs erklæringer som ugyldige.

For så vidt gjelder Hagan, er han etter de opprykk som har funnet sted eneste gjenværende varamedlem til styret. Etter vedtektene § 9 nr. 4 femte punktum skulle også han derfor vært innkalt til møter i sentralstyret. Det er i saken ikke dokumentert at han har trukket seg fra partiet eller fra sitt verv. Det er ikke anført at personer som melder utflytting fra riket dermed mister sitt verv i partiet. Nemnda må derfor legge til grunn at også Hagan fortsatt innehar sitt verv.

Nemnda vil også peke på den uklarheten som foreligger vedrørende Tom Olsens styreverv. I mai og juni 2004 erklærte han overfor Partiregisteret og Enhetsregisteret at han hadde trukket seg fra hovedstyret, men dette har ikke holdt ham fra å opptre som et av sentralstyremedlemmene i Tømmerdal-fraksjonen i 2005. Det er problematisk å gi Tømmerdal-fraksjonen aksept for at erklæringene fra Wilting, Fashing, Løberg og Sverkmo skal anerkjennes, når fraksjonen selv ikke legger vekt på Olsens erklæringer fra 2004.

Det følger av vedtektene § 9 nr. 4 femte punktum at innkallingen til sentralstyremøte skal gå til de ”ni ordinære medlemmer og 1. vara”. Ved det siste lovlige landsmøte 26. mai 2001 ble det foretatt endringer i vedtektene § 9, slik at det tidligere kravet om 9 sentralstyremedlemmer ble endret til ”fra 15 til 21 medlemmer”. Samtidig ble det vedtatt at ”Sentralstyrets medlemmer settes til 15 fra dette årsmøtet”. Partilovnemnda kan imidlertid ikke se at det samtidig ble foretatt endringer i § 9 nr. 4 femte punktum, slik at ordlyden om innkalling av ”ni ordinære medlemmer” fortsatt står. Dette er trolig en forglemmelse. Den naturlige tolkningen av dette synes å være at *alle* medlemmer av sentralstyret – uavhengig av det aktuelle antallet – skal innkalles, samt første varamedlem.

Oppsummert blir derfor situasjonen at ingen av fraksjonene har foretatt gyldige innkallinger til sentralstyremøte. Tømmerdal-fraksjonens innkalling til møte i Tromsø 20. august gikk ikke til de 6 medlemmene Wilting, Fashing, Løberg, Sverkmo, Sandvik og Røsberg. Borgundvaag-fraksjonens innkalling til møte i Drammen 5. oktober gikk ikke til de 5 medlemmene Wilting, Fashing, Løberg, Sverkmo og Hagan. Når disse innkallingene ikke er gyldige, kan heller ikke de respektive beslutningene på disse sammenkomstene om innkalling til henholdsvis landsmøte og ekstraordinært landsmøte være gyldige. De respektive valgene, som fraksjonene har ønsket registrert i Partiregisteret, mangler følgelig også gyldighet.

Partilovnemnda finner derfor, på dette grunnlag alene, å kunne stadfeste Partiregisterets to nektingsvedtak 27. februar 2006.

Det er derfor ikke nødvendig for nemnda å ta stilling til andre anførsler. Nemnda vil likevel kort påpeke følgende:

- a) Det er neppe grunnlag for å anse Tømmerdals fullmakt til Strøm vedrørende innkalling til sentralstyremøte som ugyldig. Det følger ikke av vedtektene § 9 nr. 4 at dette må gjøres av sentralstyrets leder personlig.
- b) Borgundvaag-fraksjonen hadde ikke grunnlag for å anse Strøms innkalling til sentralstyremøte som en nullitet. Bare dersom den hadde vært åpenbart uhjemlet, kunne de ansett innkallingen som ikke-eksisterende. Med bl.a. den fullmakten fra Tømmerdal som var vedlagt, måtte den ugyldighet som Borgundvaag-fraksjonen hevdet at forelå, anses som angripelig. Det synes derfor riktig, som anført av Partiregisteret, at Strøms innkalling stanset konkurrerende innkallinger, og at det relevante virkemidlet mot Strøms innkalling ville vært å møte opp på sentralstyremøtet og bestride innkallingens gyldighet.
- c) Det er ikke grunnlag for å anse de 6 som sto bak Borgundvaag-fraksjonens innkalling som "et flertall av styrets medlemmer", jf. at det må legges til grunn at sentralstyret består av 15 medlemmer. Borgundvaag-fraksjonens innkalling er derfor også av denne grunn ugyldig.
- d) Det må bero på en åpenbar feillesning av vedtektene § 11 nr. 2 og § 11 nr. 4 når det anføres at bare sekretariatet har kompetanse til å innkalle til landsmøte/ekstraordinært landsmøte. De respektive formuleringene "Sekretariatet kaller inn til Landsmøtet i hen hold til Sentralstyrets vedtak" og "Sekretariatet kaller inn til ekstraordinære landsmøter som vedtatt av Sentralstyret", synes ikke å gi sekretariatet noen eksklusiv kompetanse, men derimot en plikt til å etterkomme sentralstyrets beslutninger.

Etter dette treffer Partilovnemnda slikt

vedtak:

Partiregisterets to vedtak 27. februar 2006 vedrørende partiet Sosialdemokratene, stadfestes.

Vedtaket er truffet 29. januar 2007. Det er enstemmig og avsagt etter drøftinger i møte 11. januar 2007 med fire av fem medlemmer til stede og seinere sirkulasjon med tilslutning fra samtlige medlemmer, jf. forskrift 16. mars 2006 nr. 321 om visse forhold vedrørende de politiske partiene (partilovforskriften) § 21 annet ledd.

Partilovnemndas vedtak etter partiloven § 8 kan ikke påklages videre, jf. § 24. Klageren kan bringe vedtaket inn for domstolene. Søksmål må i tilfelle reises innen to uker fra det tidspunktet melding om nemndas vedtak med opplysning om søksmålsfristen kom fram til vedkommende part.

Partilovnemndas vedtak sendes Partiregisteret, som skal kunngjøre vedtaket i samsvar med partiloven § 8 første ledd i.f. og partilovforskriften § 7 første ledd.

Partilovnemndas vedtak legges til grunn for Partiregisteret inntil eventuell rettskraftig dom foreligger.

For Partilovnemnda

Ørnulf Røhnebæk
nemndsleder